

Östersjödjudisk **BULLETIN**

NR 3 · 2019

**Devisen: "Ingen kan göra allt - men alla kan göra något"
stämmer bra på Östersjödjudiskt Forums arbete**



Svetlana Goldina matar dottern Vasilisa som är nästan totalförslamad. Familjen bor i utkanten av Lettlands huvudstad Riga.

Foto: J.Gradowski.

**Läs John Gradowskis
reportage på s.7
En familj i total kris**

**Trasigt fönster hos barnfamiljen Goldin.
Reparerat med hjälp av Östersjödjudiskt
Forum och våra givare.**

Foto: D.Polischuk.



**Hjälp
oss hjälpa!
Swisha din gåva till nr
1232138899
eller använd
Bg - 5036-6822**

Tack vare er alla givare kan vi gemensamt göra skillnad



I detta nummer av Bulletinen redovisar vi vår verksamhetsberättelse för 2018. Allt vi gjort hade inte varit möjligt utan alla er givare, stora som små, fonder och stiftelser samt mina kollegor i vår styrelse och inte minst Dina Markovich som på deltid föredömligt sköter den dagliga verksamheten. Genom allas våra insatser bidrar vi till att på olika sätt göra livet lite drägligare för de behövande i Estland och Lettland. Vår senaste insamling till pesachpaket visade tydligt på innebörden av att bry sig om – vi nådde våra mål genom er generositet, ingen blev utan paket. Och ni skall veta att våra insatser gör skillnad, det får vi otaliga bevis för.

Från slutmottagarna av vår hjälp framförs här ett stort TACK till er alla!

Förutom våra stående kampanjer som Vinterhjälpen, Pesachpaketet, Sommar Glämsta, Influensavaccineringen och Chanukainsamlingen har vi sedan ett par år åtagit oss att stödja, för närvarande, 16 mycket utsatta singelföräldrar med barn med särskilda behov i Estland. Detta är ett projekt som kräver stöd året runt. Därutöver gör vi speciella insatser som i fallet med familjen Goldin. Se det skakande reportaget av John Gradowski på sid. 7. Vi satsar också på den nya unga generationen genom att möjliggöra för Maccabi Tallinns unga fotbollsspelare att delta i den årliga judiska fotbollsturneringen PGT, som i år spelas i Köpenhamn under Kristi Himmelfärdshelgen.

Avslutar med att önska er alla en skön och avkopplande sommar!

Thomas Bab/Ordförande

Vi stöder Östersjöjudiskt Forums arbete för en bättre livskvalitet för behövande judar i Baltikum

LLM Consulting GmbH

IPU | Institutet för Personlig Utveckling

Willy Silberstein AB

Rut Milchner

optima rehab

DINELLJOHANSSON

FAMILJEN
HENRIK RADOMSKI

Familjen
Dina Markovich

THOMAS BAB KONSULT

Vi har plats för fler stödjare. Från 500 kr/nr. Kontakta vårt kansli.

Östersjödjudiskt
FORUM



Baltic Jewish
FORUM

SWEDEN

Verksamhetsberättelse för Östersjödjudiskt Forum för år 2018

Östersjödjudiskt Forum, ÖjF, startade – med namnet Aktionskommittén för Sovjets judar – 1971 och stödde s.k. refuseniks och Sions fångar i Sovjet. ÖjF är en **ideell förening** som fokuserar på socialt, medicinskt, materiellt och kulturellt bistånd till judar i Östersjöregionen (f.d. Sovjet). Hjälpen ges huvudsakligen i kontant form för lokala inköp förmedlade via respektive judisk församlings sociala verksamheter.

Biståndet lämnas oftast i samverkan med internationella judiska hjälporganisationer. Kulturutbyte och andra former av samverkan är en viktig del av verksamheten. Samtidigt bekämpas alla former av antisemitism.

Behövande baltiska barns, familjers och seniorers deltagande i judiska sommarläger på Glämsta ingår i verksamheten.

Vid årsskiftet 2018 - 2019 hade Östersjödjudiskt Forum ca 550 betalande medlemmar (medlemsantalet är inte direkt jämförbart mellan åren då inkomna medlemsavgifter inte periodiseras). Därutöver finns många sympatisörer som stöder verksamheten ekonomiskt och på andra sätt.

Styrelsen har haft sammanträde fem gånger (16 januari, 12 mars, 22 maj, 19 oktober och 12 december.) Årsmöte hölls 22 maj i Wallenbergtrummet på Wahrendorffsgatan 3.

Styrelsen har bestått av Thomas Bab, ordförande, Bengt Sederowsky, vice ordförande, Hans Kraitsik, kassör, John Gradowski, Rut Milchner, Simone Nadbornik, Henrik Radomski, Ludvig Köhler och Jana Seiheta.

Revisor har varit Bernt Heyman och revisorssuppleant Peter Christensen. Dina Markovich och Tobias Rawet har varit **valberedare**.

På kontoret har Dina Markovich varit deltidsanställd. Hon har även varit styrelsens sekreterare. Hennes språkkunskaper i bl.a. ryska är värdefulla för verksamheten. Fanni Epstein har löpande skött **medlems- och adressregistren** under året.

Fem utgåvor av tidningen **Östersjödjudisk bulletin** har getts ut under året och spridits i ca **3 500** exemplar/nr. Den ideellt arbetande redaktionen har bestått av Thomas Bab, John Gradowski, Rut Milchner, Ludvig Köhler med Dina Markovich som sammanhållande kraft.

Bulletinen skickas, förutom till våra **medlemmar**, till medlemmar av judiska församlingar i Sverige. Den skickas även till de judiska församlingarna i Baltikum och till JDCs (The American Joint Distribution Committee) representanter Moni Beniosev i Riga och Svetlana Byvalkevich i Tallinn. Vädjanden i bulletinen om **ekonomiskt bistånd** för speciella **ändamål** ger **stort gensvar** bland läsarna.

Medlemsavgiften under 2018 var 220 kr samt 100 kr för ungdomar under 26 år. Medlemsvärning har bland annat skett i samband med utskick till medlemmarna i Stockholms, Göteborgs och Malmös judiska församlingar.

Aktiviteterna under verksamhetsåret listas nedan, i möjligaste mån i tidsföljd. En del återkommer årligen, andra är engångsföreteelser. Arbetet sker ofta i nära samarbete med JDC i Baltikum, med Moni Beniosev och Svetlana Byvalkevich som sakkunniga.

*Det s.k. **Welfareprogrammet**, med halvårsutbetalningar för mat och medicin till judiska församlingar i de baltiska länderna, har fortsatt under året. Bakgrunden är en privat och årligen förnyad donation, under 2018 på 50 000 euro. Vårt forum sköter administrationen. Donatorerna har uttalat sin belåtenhet med hur pengarna har använts.

*För **vaccinering** mot influensa för gamla och barn samt som bidrag till Vinterhjälp i de baltiska länderna översändes 68 000 kr. 141 hushåll i Lettland och 76 i Estland får **Vinterhjälp** i form av bidrag till **värmekostnaderna**. Det kan ha räddat liv.

*48 000 kr översändes under året till Baltikum i olika former av gåvor, bl a till Chanuka-firande för behövande barnfamiljer.

*I en lägesrapport från Baltikum konstaterades bl.a. att flera av de fattigaste och mest behövande judarna bor på landsbygden, i småstäder och byar. Totalt distribueras vårt forums vinterhjälp till 12 olika platser i de två baltiska staterna (8 i Estland och 4 i Lettland). Många av dessa judar skulle ha mycket svårt att klara sig utan denna hjälp.

*Olika **arv till ÖjF:s verksamhet** har inbringat totalt 327 000 kr. Dessa kommer att användas i verksamheten för olika former av aktiviteter och bidrag.

*Insamlingen till **pesachpaket** gav 136 000 kr tack vare ÖjFs medlemmar och en privat generös donation på 50 000 kr. I samarbete med JDC har hundratals behövande judar i Baltikum kunnat fira pesach i bostaden eller vid gemensamma sederaftnar i församlingarnas regi. Pesachfirandet har varit **mycket uppskattat**.

*I mars 2018 inkom ansökan om bidrag från Sociala Centret vid Judiska församlingen i Riga till ett nytt projekt "Äldrevård i Lettland". Arbetsgruppen som bestod av Simone Nadbornik, Bengt Sederowsky och Dina Markovich arbetade intensivt för att få igång projektet. Ett stort antal ansökningar om bidrag till detta projekt skickades till olika fonder och stiftelser i Sverige. I oktober 2018 konstaterades dock att ÖjF inte fått tillräckliga medel för att klara budgeten för projektet. Projektet "Äldrevård i Lettland" lades då på is. Ett bidrag på 10 000 kr som inkommit från FFÖ till projektet kommer enligt överenskommelse att användas till Vinterhjälp till behövande äldre i Baltikum under nästa verksamhetsår 2019.

*Den 23 april ordnade Tallinns judiska församling ett trippelevent med anledning av att republiken Estland år 2018 fyllde 100 år – att staten Israel samma år fyllde 70 år – och att den återfödda judiska församlingen i Estland fyllde 30 år. Till återfödelsen av den Judiska församlingen har vårt Forum bidragit. ÖjF företrädde den 23 april av vår ordförande Thomas Bab som överlämnade ett gåvodiplom och 1 800 euro att användas av den estniska judiska församlingen till en kulturaktivitet för dess medlemmar.

*I maj möjliggjorde ÖjF, genom ett bidrag på sammanlagt 25 000 kr inklusive ett bidrag från en privatperson, att ett fotbollslag med judiska pojkar från Tallinn kunde delta i den stora **fotbollsturneringen PGT** i Oslo, Norge, med Makkabi-/Hakoahlag från hela Norden. Ca 300 unga judiska fotbollsspelare deltog.

*Den 30 augusti samlades styrelsen till ett **heldagsmöte** för att diskutera verksamheten, strategier och framtiden. Det konstaterades att ÖjF står inför ett antal utmaningar. Dock är våra satsningar på olika former av stöd **välbehövliga** och mycket uppskattade av behövande äldre och barnfamiljer.

*ÖjF:s **Gåvobevis** som kan användas vid bemarkelsedagar eller i andra sammanhang har inbringat ca 4 000 kr. Det är ett fint sätt att **bidra till ÖjF:s hjälpverksamhet** .

*På **Familjeveckan på Glämsta** i juli deltog två barnfamiljer från Tallinn. Den ena familjen bestod av Polina, ensamstående mamma med två döttrar; Karolina 8 år och Nikole 5. Den andra familjen var Alsu och hennes tre barn Kamilla 11, Hanna 7 och Mikael 5. Både barn och vuxna njöt av Glämsta, den vackra naturen, det judiska livet och uttryckte stor tacksamhet över att de fått delta i en för dem oförglömlig resa.

-Vi vill tacka så jättemycket för all glädje och positiva känslor som vi har fått uppleva på Glämsta! Vi hade tur som blev utvalda och fick vara med på familjeveckan! Nu åker vi tillbaka till Estland glada, avslappnade, mätta och belättna, berättade Polina och Alsu om vistelsen på Glämsta.

ÖjF tackar alla **fonder, enskilda bidragsgivare och Stockholms Judiska församlings Glämsta-section** som gör detta möjligt.

Stärkandet av den judiska identiteten genom lägervistelse med svenska jämnåriga på Glämsta har uppskattats av alla som fått chansen att delta. För ansträngda barnfamiljer har det varit en välbehövlig semester. Många har upplevt vistelsen som en vitamininjektion.

*Under året har en resa till det judiska Riga planerats av en ny styrelseledamot Jana Seiheta. Resan är planerad till 10 - 12 maj 2019. Den annonserades via ÖjF:s hemsida, via Judiska församlingens veckobrev och i Östersjödjudisk Bulletin nr 5. Riga-resan kommer också att annonseras i Tachlés nr 2.2019 och i tidningen Menora nr 2.2019.

*I december gjorde John Gradowski en **reportageresa till Riga** och träffade Inna Eizensharf och Dimitry Polischuk, chef och biträdande chef på Judiska församlingens sociala sektion. De berättade om de många aktiviteter som pågår inom Rigas judiska församling.

John besökte en ensamstående mamma med två döttrar. Efter en olycka är yngsta dottern nästan förlamad och har en obotlig hjärnskada. Familjen bor i en gammal, nersliten lägenhet. Judiska församlingen bistår med mat, skolmaterial, vinterhjälp, medicin, kläder och stöd för dotterns rehabilitering. Familjen hade inte klarat sig utan hjälpen från Judiska församlingen och Östersjödjudiskt forums stöd.

Hembesök gjordes även hos en 92-årig man som bodde ensam i en nersliten lägenhet. Han är blind på ett öga, döv på ett öra, nästan oförmögen att röra sig men klarar fortfarande att bo hemma. Han är helt beroende av den hjälp han får från Judiska församlingen med benäget bistånd från Östersjödjudiskt forums medlemmar.

John besökte även Rumbula som numera är en minnes- och motståndsplats. I slutet av 1941 tömdes det stora ghetton i Riga och 25 000 judar fördes till Rumbulaskogen utanför staden och mördades. Varje år sedan 1962 hålls en minnesceremoni för offren på plats i Rumbula.

Dimitry Polischuk, biträdande chef på församlingens sociala sektion, berättade att till pesach 2019 planerar församlingen att bjuda på en traditionell pesachmåltid för pensionärerna. Församlingens volontärer åker hem till de som inte kan komma till församlingen och har med sig pesachpaketet, som Östersjöjudiskt Forums medlemmar bekostat.

*ÖjF fortsätter att **stödja projektet ”Bättre livskvalitet för judiska singelföräldrar med barn med särskilda behov”** i Estland. Det finansieras av fonder och enskilda givare och genomförs tillsammans med Judiska församlingen i Tallinn. Projektet är mycket uppskattat av de berörda barnfamiljerna. Under året överfördes 143 000 kr till projektet.

*ÖjF:s hemsida www.ostersjojjudisktforum.se eller www.balticjewishforum.se utvecklas kontinuerligt. Under året fortsätter insamling av e-postadresser för att sänka kostnaderna och förenkla vid kontakten med medlemmarna. ÖjF:s **Facebooksida** www.facebook.com/balticjewishforum/ sköts löpande av Ludvig Köhler och Jana Seiheta.

Under året har vi kunnat **hjälpa många** – obemedlade pensionärer såväl som arbetslösa yngre föräldrar – i de **baltiska länderna**. I stor utsträckning handlar det om mat: gemensamma varma måltider i församlingarnas regi, matpaket hem till de som inte kan lämna sina bostäder, pesachpaket med matze och andra förnödenheter samt gemensamt firande av judiska helger i församlingens egna eller i hyrda lokaler.

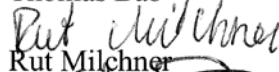
Gåvor till verksamheten har kommit från **många**. Det är här inte möjligt att räkna upp alla vårt forums generösa donatorer. Inte heller kan gåvorna rangordnas. Alla är givna med gott hjärta och är **mycket välkomna**.

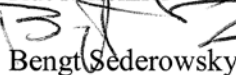
Bland våra större – och i många fall återkommande – bidragsgivare under året var Werner och Gunilla Guters stiftelse, familjen Thomas Morne, Rodef Chesed, Stiftelsen Clas Groschinskys minnesfond, Stiftelsen Warburgs donationsfond, Leopold Herss sons fond, Nachmanssonska stiftelsen, Göran och Monica Naglers stiftelse, Föreningen Förintelsens överlevande, Judiska Kvinnoklubben, Helen Rubinstein med väninnor, Dafke, Gubb 10 samt Klubb 10. Gåvor har också inkommit för att hedra personer i samband med en högtidsdag samt för att minnas personer som gått bort. I samband med den senare typen av gåvor skickar ÖjF ut ett gåvobevis där gåvosumman anges samt de personer som bidragit till gåvan.

Vi tackar även många givmilda privatpersoner och de som skänkt gåvor till högtids- och minnesdagar. Vi vill särskilt tacka en mycket givmild privatperson som regelbundet skänker pengar, **tzedakah**, till verksamheten. **Vi vill tacka alla** – här nämnda likaväl som onämnda – som med **arbetsinsatser och pengar** har stöttat verksamheten. **Alla gåvor**, stora och små, **hjälp oss att hjälpa**.

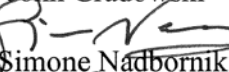
För den **ekonomiska redovisningen** hänvisas till särskild bilaga.


Thomas Bab


Rut Milchner


Bengt Sederowsky


John Gradowski


Simone Nádbornik


Ludvig Köhler


Hans Kraitsik


Henrik Radomski


Jana Seiheta





John Gradowski,
styrelseledamot
och redaktions-
medlem.

En familj i total kris

Text och foto: **John Gradowski**

Det gick på en sekund. Vasilisa Goldina, nu 13 år, lekte med sin ett år äldre syster Dariana på en byggarbetsplats. Plötsligt ramlade Vasilisa ner i ett hisschakt. Nu ligger hon nästan förlamad, och med obotlig hjärnskada, fjättrad i en säng.

Vasilisas och Darianas föräldrar lämnade Lettland 2008 på grund av den ekonomiska krisen. De flyttade till Prag där det var lättare att hitta snabba påhugg, barnen fick bo hos morföräldrarna i Riga. Mamma Svetlana, 48 år, återvände hem efter olyckan medan fadern stannade kvar och har inte hörts av sedan dess.

Familjen Goldina bor i en förort, 40 minuter från Riga. Utvändigt har huset inte renoverats på 90 år. Trapphuset är smutsigt, allt är trasigt. Inne i lägenheten blir man förvånad av att möta två hantverkare som precis lägger sista handen vid ett nytt badrum med toalett och dusch. I ett relativt renoverat rum ligger Vasilisa till synes orörlig, hon kan endast röra armarna. Vid hennes fotända står moderns säng. I ett intilliggande rum sover Dariana i ett kyffe där värmen är avstängd dagtid för att spara pengar. Det vill säga, hon tillbringar den mesta av tiden hos morföräldrarna, som egentligen inte vet om huruvida barnbarnet går till skolan eller ej. Medan mormor vistas mest hos Svetlana för att avlasta henne.

Om Lettland hade haft tillgång till avancerad hjärnkirurgi hade allt kunnat se annorlunda ut. Efter olyckan opererades Vasilisa otaliga gånger med lyckat resultat, hon kunde både gå och prata. Men helt plötsligt, i december 2017, kunde hon varken det ena eller det andra. Efter tio misslyckade operationer är hon nu nästan helt förlamad.

- Det finns ingen specialist i landet som kan operera henne så att hon åtminstone ska kunna gå igen. En sådan finns i S:t Petersburg och dit kommer Vasilisa att åka efter att ha medverkat i ett lettiskt teveprogram vars syfte är att samla in pengar till behövande, berättar Anna Andrejeva, koordinator för projektet "Kids in need".

Vasilisas olycka har inte bara slagit sönder livet för henne själv, mamman är just nu nykter alkoholist och den äldre systemen har tröttnat på att vara extra mamma för sin lillasyster.

Ekonomin, som aldrig varit bra, är i botten. Familjen får cirka 5 500 kronor i socialbidrag per månad, hyran är 1 700 kronor per månad, elementen är gamla och lägenheten slukar energi.



I det helt omoderna köket fungerar inte vattnet. Utvändigt har huset inte renoverats på 90 år.

Judiska församlingen bistår med mat, skolmaterial till Dariana, vinterhjälp, medicin, kläder och stöd för Vasilisas rehabilitering.

Hur familjen överhuvudtaget har lyckats att klara av det dagliga slitet är omöjligt att förstå. Det nya badrummet, som ska inspekteras av myndigheterna samma dag som vi är på besök (hur det nu ska gå till när vattenrören har frusit sönder), innebär att Vasilisa äntligen kan få duscha, det var två månader senast. Kommunen har bistått med specialtransport till morföräldrarna där det finns dusch, men kommunens budget räckte bara fram till september.

- Som du förstår hade vi inte klarat oss utan hjälpen från Judiska församlingen, säger Svetlana.

I förlängningen betyder det att hon tackar Östersjödjudiskt Forums medlemmar för hjälpen. ■

Skänk en gåva till hjälp och stöd

**I detta nummer vädjar vi särskilt om stöd till
- en Glämstavecka för två behövande familjer, singelföräldrar med barn
med särskilda behov, som ingår i vårt åtagande**



Att erbjuda en veckas avkoppling i judisk miljö på Glämsta för dessa två judiska familjer betyder mer än vi kan ana. Familjerna lever under knappa omständigheter och stor stress med en kombination av både ekonomiska-sociala- och hälsoproblem. Mamman som förra året sa att "detta var den bästa veckan i mitt liv" säger allt. Östersjödjudiskt Forum står, med er hjälp, för samtliga kostnader förenade med Glämstaveckan.

*Två baltiska barnfamiljer från Riga deltog i Familjeveckan på Glämsta 2016.
Foto: ÖjFs bildarkiv.*

Första sidans rubrik

**"Ingen kan göra allt – men alla kan göra något"
är precis så vi verkar**

Vi fick ett nödrop från Rigas judiska församlings sociala center om ett trasigt fönster hos barnfamiljen Goldin, se bild på första sidan. Papper istället för krossat glas i fönsterramen vilket gjorde att hela lägenheten blev rejält utkyld. Att laga fönstret skulle kosta 400 euro, en förmögenhet för en redan svårt utsatt familj, se särskilt reportage om familjen Goldin. Vi skickade omgående 500 euro så att fönstret kunde lagas och kompletteras med en gardin eller blomma på fönsterbrädan. Familjen Goldin åtnjuter därutöver stöd från vårt Forum inom ramen för våra olika insamlingar.

- stöd till vår AKUTFond som gör det möjligt med snabba insatser som tyvärr allt som oftast inträffar, typ familjen Goldins fönster

Utan din hjälp kan vi ingenting göra – med din hjälp kan vi göra mycket!

Thomas Bab/ordförande



Östersjödjudisk BULLETIN

Ansvarig utgivare

Thomas Bab
Östersjödjudiskt Forum
Baltic Jewish Forum
Sweden

Redaktion

Thomas Bab
Dina Markovich
John Gradowski
Rut Milchner
Ludvig Köhler

Adress

Östersjödjudiskt Forum
Box 5053
102 42 Stockholm

Telefon

08-664 53 38

Facebook:

www.facebook.com/balticjewishforum/

E-post

b.j.f@telia.com
<http://www.ostersjodjudisktforum.se>

Medlemsavgift

220 kr/år, 100 kr/år för dig under 26.
Bankgiro 5036-6822 **SWISH 1232138899**

Den ideella föreningen Östersjödjudiskt Forum fokuserar på socialt, medicinskt, materiellt och kulturellt bistånd till behövande judar och judiskt liv i Baltikum, ofta i samarbete med svenska och internationella hjälporganisationer. Kulturutbyte och andra former av samverkan är en viktig del av verksamheten. Parallellt med detta bekämpas alla former av antisemitism.

ISSN 1403-5685

Citera oss gärna – men ange källan!

Tryck

Strands Grafiska AB, Lindesberg